

Rozdział I. Pojęcie tajemnicy strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję oraz uzasadnienie objęcia jej prawną ochroną

§ 1. Uwagi wprowadzające

Ochrona przedsiębiorców i konsumentów na podstawie OchrKonkurU jest podejmowana w interesie publicznym (art. 1 ust. 1 OchrKonkurU). Jej realizacja wymaga pozyskania przez organ ochrony konkurencji informacji i dowodów niezbędnych do ustalenia stanu faktycznego i jego oceny z punktu widzenia obowiązujących przepisów prawa. Inkwizycyjny charakter postępowań prowadzonych przez Prezesa UOKiK na podstawie OchrKonkurU¹ i konieczność poszukiwania przez organ informacji i dowodów niezbędnych do ustalenia stanu faktycznego sprawy oraz zastosowania przepisów OchrKonkurU nieuchronnie wiążą się z ryzykiem wkraczania w sferę prywatności strony postępowania, a nawet sfery prywatności osób, niebędących stroną tego postępowania.

Przed przejściem do dalszej analizy należałoby zauważyć, że **prawna ochrona tajemnic** strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję **może być dwuwymiarowa**. Po pierwsze, tajemnice mogą podlegać prawnej ochronie przed organem ochrony konkurencji. W takim przypadku ochrona polega na przyznaniu stronie prawa do

¹ Na temat inkwizycyjnego charakteru postępowań prowadzonych na podstawie OchrKonkurU zob. m.in. A. Jurkowska-Gomułka, Publiczne i prywatne egzekwowanie zakazów praktyk ograniczających konkurencję, Warszawa 2013, s. 64; M. Bernatt, B. Turno, O potrzebie doskonalenia rozwiązań procesowych w znolelizowanej z dniem 18 stycznia 2015 r. ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, iKAR 2015, Nr 2(4), s. 79–80.

odmowy ich przekazania organowi oraz braku prawnej możliwości uzyskania przez organ dostępu do takich tajemnic. Ten rodzaj prawnej ochrony tajemnic będzie zatem w najpełniejszy sposób chronił poufność informacji. Po drugie, tajemnice mogą podlegać prawnej ochronie przed innymi stronami postępowania oraz przed osobami trzecimi. W tej formie tajemnice nie są chronione przed organem ochrony konkurencji. Oznacza to, że może on wejść w ich posiadanie. Ochrona przejawia się natomiast w tym, że w przypadku ujawnienia organowi tajemnic, są one chronione przed innymi stronami oraz osobami, niebędącymi stronami postępowania.

Na tle omawianego zagadnienia pojawiają się pytania o to, jakie jest uzasadnienie dla udzielenia stronie postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję prawnej ochrony jej tajemnic. Jakie czynniki uzasadniają przyznanie prawnej ochrony polegającej na uniemożliwieniu organowi ochrony konkurencji uzyskanie określonych tajemnic? Jakie przemawiają za udzieleniem prawnej ochrony przed ujawnieniem tajemnic wobec innych stron postępowania oraz osób trzecich, nie wyłączając możliwości uzyskania tych tajemnic przez organ ochrony konkurencji? Jakie przemawiają za odmową udzielenia prawnej ochrony w jakiegokolwiek postaci?

Celem niniejszego rozdziału jest wykazanie, że udzielenie prawnej ochrony tajemnicom strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję jest zagadnieniem niezwykle złożonym. Wynika to z tego, że zarówno przyznanie prawnej ochrony tajemnicom, jak i odmowa jej przyznania, powinny być wynikiem wyważania (balansowania) interesu prywatnego tej strony, interesów indywidualnych innych stron postępowania i osób, niebędących stroną postępowania oraz interesu publicznego. Z jednej strony, odwołanie się do interesu prywatnego strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję i prywatności tej strony (jako wartości ściśle związanej z interesem prywatnym) zawsze będzie czynnikiem przemawiającym za udzieleniem prawnej ochrony. Z drugiej strony, interes indywidualny innych stron postępowania oraz osób, niebędących stroną postępowania, może być czynnikiem przemawiającym za odmową udzielenia takiej ochrony. Wreszcie trzeci aspekt to odwołanie się do interesu publicznego, który w zależności od okoliczności konkretnego przypadku, może być czynnikiem uzasadniającym odmowę udzielenia prawnej ochrony, z kolei w innych okolicznościach – interes publiczny może przemawiać za udzieleniem tajemnicom takiej ochrony. W rezultacie udzielenie prawnej ochrony powinno być wynikiem rozpatrzenia i uwzględnienia wszystkich tych kategorii interesów.

Wykazanie powyższego wymaga przede wszystkim przybliżenia znaczeń nadawanych pojęciom „interes prywatny”, „interes indywidualny” i „interes publiczny” oraz odniesienia tych kategorii do prawnej ochrony tajemnic strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję.

§ 2. Tajemnice strony

I. Uwagi wprowadzające

Pojęcie „tajemnic strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję” nie jest pojęciem języka prawnego ani języka prawniczego. Zostało ono przyjęte na potrzeby zdefiniowania obszaru badawczego niniejszej monografii. Z tego też względu, w pierwszej kolejności należy określić znaczenie obranego pojęcia, wyznaczając jego zakres. Punktem wyjścia do zdefiniowania określenia „tajemnic strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję” będzie przedstawienie poglądów dotyczących rozumienia pojęcia „tajemnica” w literaturze prawniczej. Następnie w oparciu o te ustalenia określone zostanie rozumienie pojęcia „tajemnic strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję”.

II. Pojęcie tajemnicy

Pojęcie tajemnicy nie jest jednoznaczne. W języku potocznym – w najszerszym znaczeniu tego słowa – tajemnica rozumiana jest jako fakt niepoznany, tajemny, rzecz, której się nie rozumie lub nie potrafi wyjaśnić². W tym sensie tajemnica utożsamiana jest z sekretem absolutnym, czyli taką informacją, która do momentu jej odkrycia przez kogokolwiek, pozostaje nikomu nieznaną³. Jako że tajemnica absolutna obejmuje informacje jeszcze nieodkryte, nie może ona stanowić przedmiotu ochrony prawnej i z tego też względu znajduje się poza zainteresowaniem systemu prawa⁴. Natomiast w ujęciu węższym

² Zob. M. Szymczak (red.), *Słownik języka polskiego*, t. III, Warszawa 1993 oraz L. Drabik, E. Sobol (red.), *Słownik poprawnej polszczyzny*, Warszawa 1995.

³ B. Kunica-Michalska do tej kategorii zalicza np. informacje dotyczące zjawisk przyrody, które nie zostały dotąd odkryte (zob. B. Kunica-Michalska, *Ochrona tajemnicy zawodowej*, s. 6).

⁴ Por. B. Kunica-Michalska, *Ochrona tajemnicy zawodowej*, s. 6.

tajemnica rozumiana jest jako fakt, którego nie należy ujawniać i który nie powinien wyjść na jaw, np. z uwagi na to, że jego poznanie lub ujawnienie jest zakazane przez prawo⁵. W tym znaczeniu jest to wiadomość znana ograniczonemu kręgowi osób, w stosunku do której obowiązuje nie tylko zakaz jej ujawniania, ale i skorelowany z nim nakaz zachowania dyskrecji. Oba wskazane sposoby potocznego rozumienia słowa tajemnica mają zatem rozłączne zakresy znaczeniowe: fakt, który jest sekretem absolutnym, nie może być jednocześnie faktem znanym ograniczonemu kręgowi osób i wymagającym zachowania dyskrecji. Jednak istnieje pomiędzy nimi związek polegający na tym, że będący przedmiotem tajemnicy absolutnej fakt w momencie jego poznania przez kogokolwiek może przekształcić się w tajemnicę w drugim znaczeniu, a więc naruszną (relatywną)⁶, albo stać się faktem ujawnionym i w ten sposób utracić przymiot bycia tajemnicą⁷. Przedstawiciele doktryny niemieckiej wyróżniają także trzecie znaczenie pojęcia tajemnica – tajemnicę rozumianą jako „fakt niepoznany”, czyli taki, który jest powszechnie dostępny, ale pozostaje nieznanym niektórym jednostkom⁸. Przyjmować jednak należy, że taki fakt ze względu na możliwość jego poznania w każdej chwili nie stanowi faktycznie tajemnicy⁹.

Polski system prawa nie zawiera definicji legalnej pojęcia „tajemnica”. Ustawodawca ograniczył się wyłącznie do określenia bezpośrednio w aktach prawnych znaczenia wybranych, prawnie relewantnych, rodzajów tajemnic, wprowadzając ich definicje legalne (np. tajemnica przedsiębiorstwa¹⁰), bądź też definiując znaczenie poprzez określenie ich zakresu przedmiotowego (np. tajemnica bankowa¹¹ czy skarbową¹²). Taki stan rzeczy nie powinien jednak być zaskakujący, jako że prawo polskie nie ustanawia ogólnej prawnej ochrony ta-

⁵ Zob. M. Szymczak (red.), *Słownik języka polskiego*, t. III, Warszawa 1993 oraz L. Drabik, E. Sobol (red.), *Słownik poprawnej polszczyzny*, Warszawa 1995.

⁶ B. Kunica-Michalska, *Ochrona tajemnicy zawodowej*, s. 6.

⁷ Por. M. Rusinek, *Tajemnica zawodowa i jej ochrona w polskim procesie karnym*, Warszawa 2007, s. 15.

⁸ Zob. B. Kunica-Michalska, *Ochrona tajemnicy zawodowej*, s. 6 oraz powołana tam literatura.

⁹ *Ibidem*, s. 6.

¹⁰ Zob. art. 11 ust. 2 ZNKU.

¹¹ Zob. art. 104 ust. 1 ustawy z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2357 ze zm.), dalej jako PrBank.

¹² Zob. art. 293 § 1–3 ustawy z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1325 ze zm.).

jemnicy. Z tego też względu wprowadzanie definicji legalnej tego pojęcia byłoby bezprzedmiotowe¹³.

W doktrynie przyjmuje się, że aby wiadomość mogła zostać uznana za tajemnicę powinna spełniać trzy przesłanki. Po pierwsze, krąg osób, które znają wiadomość, będącą przedmiotem tajemnicy, musi być ograniczony¹⁴. Tylko bowiem taka informacja, która nie jest powszechnie znana, może być przedmiotem ochrony prawnej¹⁵. Jednocześnie jednak wskazuje się, że chodzi tutaj o ograniczenie relatywne¹⁶, a określenie jednolitego kryterium rozstrzygającego o wypełnieniu tej przesłanki nie jest możliwe – ocena w tym zakresie musi być dokonywana indywidualnie z uwzględnieniem okoliczności konkretnego przypadku¹⁷. Po drugie, w odniesieniu do wiadomości musi istnieć wola jej nieujawniania¹⁸. Wola zachowania informacji w poufności niekoniecznie musi być wyrażona w sposób wyraźny – może ona zostać zaimplementowana pośrednio (w sposób dorozumiany) poprzez podejmowanie czynności w celu zachowania poufności informacji¹⁹. Po trzecie, do ukształtowania się tajemnicy powinien istnieć interes przemawiający za utrzymaniem określonej wiadomości w poufności²⁰. Warunkiem uznania tajemnicy za dobro prawne i udzielenia jej ochrony jest istnienie usprawiedliwionego obiektywnie interesu²¹. Mimo

¹³ Tak: *M. Leciak*, Tajemnica państwowa i jej ochrona w prawie karnym materialnym i procesie karnym, Toruń 2009, s. 62.

¹⁴ Zob. *J. Sawicki*, Tajemnica zawodowa lekarza i dziennikarza w prawie karnym, Warszawa 1960, s. 24. Tak również: *K. Łojewski*, Problematyka tajemnicy zawodowej adwokata: (na marginesie uchwały Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 10 listopada 1966 r.), *Palestra* 1967, Nr 11/3(111), s. 54; *E. Wojcieszko-Głuszko*, Ochrona prawna know-how w prawie polskim na tle prawnoporównawczym, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace z wynalazczości i ochrony własności intelektualnej, z. 81, Kraków 2002, s. 41 oraz powołana tam literatura.

¹⁵ *B. Gawlik*, Umowa know-how. Zagadnienia konstrukcyjne, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace z wynalazczości i ochrony własności intelektualnej, z. 3, Warszawa–Kraków 1974, s. 23; *E. Wojcieszko-Głuszko*, Ochrona prawna know-how, s. 41.

¹⁶ *B. Gawlik*, Umowa know-how, s. 23; *J. Sawicki*, Tajemnica zawodowa lekarza, s. 24–25.

¹⁷ *J. Sawicki*, Tajemnica zawodowa lekarza, s. 24–25. Tak również: *B. Gawlik*, Umowa know-how, s. 23.

¹⁸ *J. Sawicki*, Tajemnica zawodowa lekarza, s. 25. Tak również: *K. Łojewski*, Problematyka tajemnicy zawodowej adwokata, s. 54; *B. Gawlik*, Umowa know-how, s. 23 oraz powołana tam literatura; *E. Wojcieszko-Głuszko*, Ochrona prawna know-how, s. 40.

¹⁹ *B. Gawlik*, Umowa know-how, s. 24 oraz powołana tam literatura.

²⁰ *J. Sawicki*, Tajemnica zawodowa lekarza, s. 25; *E. Wojcieszko-Głuszko*, Ochrona prawna know-how, s. 40–41; *A. Kraus*, *F. Zoll*, Polska ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz, Poznań 1929, s. 196–197; *P. Kozłowska-Kalisz*, Odpowiedzialność karna za naruszenie tajemnicy, s. 30–31. Odmienne: *K. Łojewski*, Problematyka tajemnicy zawodowej adwokata, s. 54.

²¹ *E. Wojcieszko-Głuszko*, Ochrona prawna know-how, s. 41.

że wszystkie wymienione przesłanki są równie istotne do uznania informacji za przedmiot tajemnicy, to jednak brak pierwszej z nich wyłącza konieczność przeprowadzania dalszej analizy. Natomiast w sytuacji, gdy określona informacja spełnia pierwszą przesłankę, dalsza ocena, czy wiadomość może być przedmiotem tajemnicy w znaczeniu prawnym wymaga zbadania, czy dysponent informacji wyraził wolę utrzymania jej w poufności (teoria woli) oraz zbadania istnienia interesu w utrzymaniu tej informacji w poufności (teoria interesu)²². Należy zgodzić się z *J. Koczanowskim*, że teoria woli oraz teoria interesu w zakresie uznawania tajemnicy za dobro prawne są wobec siebie komplementarne, jako że ich jednocześnie zastosowanie pozwala na odmowę uznania informacji za przedmiot tajemnicy podlegający ochronie prawnej nie tylko wtedy, gdy udzieleniu takiej ochrony sprzeciwiałby się obiektywny, uznany prawnie interes, jak i również, gdy wiadomość miałaby być chroniona wbrew woli jej dysponenta²³.

W oparciu o te kryteria podjęto próby stworzenia definicji doktrynalnej pojęcia „tajemnica”. Według *W. Świdy* „tajemnicą jest to, o czym informacja nie powinna dojść do osób nie powołanych”²⁴. Wyróżnił on przy tym dwa rodzaje tajemnic: tajemnicę w znaczeniu materialnym (gdy informacja staje się tajemnicą z uwagi na swoją treść i znaczenie) oraz tajemnicę w znaczeniu formalnym (gdy informacja staje się tajemnicą ze względu na wolę jej nieujawniania)²⁵. *B. Gawlik* twierdzi, że „[t]ajemnicę stanowią tylko takie informacje, które są znane relatywnie ograniczonemu kręgowi osób, i które – ze względu na określone interesy tych osób – pozostają nieujawnione”²⁶. *S. Soltysiński*, powołując się na *B. Gawlika*, podaje, że dla uznania wiadomości za sekret decydujące znaczenie mają dwa czynniki: kontrolowanie informacji przez ograniczoną liczbę dysponentów oraz wola tych osób, aby wiadomość nie została ujawniona ogółowi²⁷. *M. Rusinek* zdefiniował pojęcie „tajemnica” jako obo-

²² *E. Wojcieszko-Głuszko* wskazuje, że istnienie obiektywnego interesu przemawiającego za utrzymaniem poufności informacji najczęściej pozwala domniemywać wolę utrzymania tajemnicy nawet jeżeli wola taka nie została wyrażona w sposób wyraźny, a jedynie wynika w sposób dorozumiany z zachowania jej dysponenta (tak: *E. Wojcieszko-Głuszko*, *Ochrona prawna know-how*, s. 41).

²³ *J. Koczanowski*, *Ochrona dóbr osobistych osób prawnych*, Kraków 1999, s. 128 i n.

²⁴ *W. Świda*, w: *I. Andrejew, W. Świda, W. Wolter*, *Kodeks karny z komentarzem*, Warszawa 1973, s. 806.

²⁵ *Ibidem*, s. 806–807.

²⁶ *B. Gawlik*, *Umowa know-how*, s. 23.

²⁷ *S. Soltysiński*, w: *Z. Niewiadomski* (red.), *System prawa własności intelektualnej*, t. III, *Prawo wynalazcze*, Wrocław 1990, s. 531.

wiązek „zachowania w dyskrecji określonej wiadomości, znanej jedynie ograniczonemu kręgowi osób”²⁸. Tym samym pojęcie tajemnicy w doktrynie jest definiowane w sposób zbliżony.

III. Pojęcie tajemnic strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję

Jak zostało wskazane wyżej, przepisy OchrKonkurU nie posługują się pojęciem „tajemnic strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję”. Nie ustanawiają także ogólnej prawnej ochrony takich tajemnic. Jednocześnie szereg przepisów tej ustawy odnosi się bezpośrednio do powyższej kwestii, wprowadzając mechanizmy zapewniające prawną ochronę pewnych rodzajów (kategorii) tajemnic. Wśród nich można byłoby wskazać na takie instytucje prawne jak wyłączenie zewnętrznej jawności rozprawy (art. 60 ust. 4 zd. 1 OchrKonkurU), ograniczenie prawa wglądu do materiału dowodowego (art. 69 ust. 1 OchrKonkurU) czy też publikację uzasadnienia decyzji wydawanych przez Prezesa UOKiK, nieobjmującą tajemnicy przedsiębiorstwa, jak również innych informacji podlegających ochronie na podstawie odrębnych przepisów (art. 31b zd. 1 OchrKonkurU). Wobec braku ogólnej prawnej ochrony informacji ze względu na to, że są one przedmiotem tajemnicy strony, przyznanie określonej wiadomości takiej ochrony w związku z postępowaniem antymonopolowym w sprawach praktyk ograniczających konkurencję i zastosowanie środków ochrony prawnej przewidzianych w OchrKonkurU w celu zagwarantowania jej poufności wymaga zaliczenia takiej informacji do jednej z kategorii informacji chronionych na podstawie OchrKonkurU przed ujawnieniem.

Ustawodawca w OchrKonkurU posługuje się różnymi terminami na określenie informacji, które cechuje przymiot niejawności. Pierwszą kategorią informacji, które powinny być chronione w postępowaniach prowadzonych przez Prezesa UOKiK, są informacje stanowiące „tajemnicę przedsiębiorstwa”. Pod tym pojęciem należy rozumieć informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, które jako całość lub w szczególnym zestawieniu i zbiorze ich elementów nie są powszechnie znane osobom zwykle zajmującym się tym rodzajem

²⁸ *Ibidem*, s. 531.

informacji albo nie są łatwo dostępne dla takich osób, o ile uprawniony do korzystania z informacji lub rozporządzania nimi podjął, przy zachowaniu należytej staranności, działania w celu utrzymania ich w poufności (art. 11 ust. 2 ZNKU w zw. z art. 4 pkt 17 OchrKonkurU)²⁹. Drugą kategorią informacji chronionych – aczkolwiek określaną niejednolicie – są „inne tajemnice podlegające ochronie na podstawie odrębnych przepisów”³⁰ lub „inne informacje, podlegające ochronie na podstawie odrębnych przepisów”³¹. Pomimo rozbieżności terminologicznych należy przyjmować, że dwa ostatnie określenia odnoszą się do tej samej kategorii informacji. W przypadku tych informacji o objęciu ich prawną ochroną decyduje przepis prawa³².

Na potrzeby niniejszej monografii pod pojęciem **tajemnic strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję** należy rozumieć informacje, które dotyczą tej strony – ale niekoniecznie znajdują się w jej posiadaniu (bądź znajdują się w jej posiadaniu, a także w posiadaniu innych osób) – i w stosunku do których strona ta podjęła – osobiście lub poprzez podmioty działające w jej imieniu lub na jej rzecz – działania mające na celu ograniczenie kręgu podmiotów mających do nich dostęp i zapobieżenie ich ujawnieniu osobom trzecim. Pojęcie to jest zatem szersze od wykorzystywanych przez ustawodawcę terminów tajemnica przedsiębiorstwa oraz inne tajemnice (informacje) podlegające ochronie na podstawie odrębnych przepisów.

²⁹ Na temat zakresu podmiotowego oraz przedmiotowego pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa szerzej zob. w § 2 rozdziału III niniejszej monografii.

³⁰ Zob. art. 60 ust. 4 OchrKonkurU dotyczący wyłączenia jawności rozprawy oraz art. 69 ust. 1 OchrKonkurU dotyczący ograniczenia prawa wglądu do materiału dowodowego.

³¹ Zob. art. 31b zdanie 1 OchrKonkurU dotyczący publikacji decyzji wydawanych przez Prezesa UOKiK oraz art. 71 ust. 1 i 3 OchrKonkurU dotyczący obowiązku ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa i innych informacji podlegających ochronie na podstawie odrębnych przepisów przez pracowników UOKiK i Inspekcji Handlowej oraz inne osoby biorące udział w kontroli, o których mowa w art. 105a ust. 2 OchrKonkurU.

³² M. Bernatt, w: *Skoczny, UOKiK. Komentarz*, 2014, s. 986.

§ 3. Interes prywatny oraz interes indywidualny a prawna ochrona tajemnic strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję

I. Pojęcia „interes prywatny” oraz „interes indywidualny”

1. Uwagi wprowadzające

W języku potocznym słowo „interes” ma wiele znaczeń³³. Znaczenia nadawane temu pojęciu w różnych dziedzinach nauki również nie są jednolite³⁴. W naukach prawnych W. Wesołowski odnosił słowo „interes” do relacji pomiędzy danym stanem obiektywnym (istniejącym lub przyszłym) a oceną tego stanu z punktu widzenia korzyści, które stan ten przynosi (lub może przynieść)³⁵. W taki sam sposób pojęcie to jest definiowane także przez J. Langa³⁶. Jednocześnie jednak wskazuje się, że w języku prawnym oraz prawniczym pojęcie „interes” nie ma ścisłej definicji ani w sensie podmiotowym, ani przedmiotowym³⁷, a słowo to nabiera znaczenia dopiero, gdy zostanie połączone z dodatkiem konkretyzującym³⁸.

W języku prawnym oraz prawniczym słowo „interes” w zasadzie nie występuje samodzielnie³⁹, a konkretyzacja znaczenia użytego pojęcia następuje

³³ Słownik języka polskiego pod red. M. Szymczaka wskazuje na następujące znaczenia słowa „interes” „1. «sprawa; omówienie sprawy» (...) 2. «pożytek, korzyść, zysk; rzecz opłacalna» (...) 3. «przedsięwzięcie przynoszące korzyść materialną, transakcja handlowa; (...) sprawy finansowe» (...) 4. pot. «zakład handlowy, przemysłowy, rzemieślniczy itp.; sklep, przedsiębiorstwo» (...) 5. przestarz. «interesowność»” (zob. Słownik języka polskiego, M. Szymczak (red.), t. I, Warszawa 1993). Zob. także A.S. Duda, *Interes prawny w polskim prawie administracyjnym*, Warszawa 2008, s. 1–3.

³⁴ Na temat wieloznaczności słowa „interes” w języku potocznym, psychologii oraz socjologii zob. A.S. Duda, *Interes prawny*, s. 3–9. Por. również T. Rowiński, *Interes prawny w procesie cywilnym i w postępowaniu nieprocesowym*, Łódź 1969, s. 6–12; M. Zdyb, *Prawny interes jednostki w sferze materialnego prawa administracyjnego. Studium teoretyczno-prawne*, Lublin 1991, s. 10–17.

³⁵ W. Wesołowski, *Klasy, warstwy i władza*, Warszawa 1966, s. 107.

³⁶ J. Lang, *Struktura prawna skargi w prawie administracyjnym*, Wrocław 1972, s. 98–100.

³⁷ A.S. Duda, *Interes prawny*, s. 15.

³⁸ J. Zimmermann, *Prawo administracyjne*, Warszawa 2016, s. 36.

³⁹ A.S. Duda, *Interes prawny*, s. 15.

poprzez zestawienie słowa „interes” z dodatkiem przymiotnika lub rzeczownika. W rezultacie zestawienia tego słowa z przymiotnikami pojawiają się pojęcia takie jak: „interes indywidualny”, „interes jednostkowy”, „interes prywatny”, „interes społeczny”, „interes publiczny”, „interes prawny” czy „interes faktyczny”. Natomiast efektem połączenia słowa „interes” z rzeczownikami są takie określenia jak: „interes jednostki”, „interes obywatela” czy „interes państwa”.

W literaturze prawniczej podjęto wiele prób klasyfikacji kategorii „interes”⁴⁰. Przed przejściem do dalszej analizy przypomnieć należy, że hipoteza badacza weryfikowana w niniejszym rozdziale odnosi się do balansowania (ważenia) interesu prywatnego strony postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję z interesem indywidualnym innych stron i osób trzecich oraz interesem publicznym, który leży u podstaw działań podejmowanych przez organ antymonopolowy. Dlatego też dotychczasowe koncepcje dotyczące podziału kategorii „interes” oraz znaczenia przypisywane wszystkim wyróżnianym w ramach tych podziałów pojęciom zostaną przedstawione, z konieczności, jedynie w ograniczonym zakresie, niezbędnym do określenia siatki pojęciowej oraz przybliżenia znaczenia pojęć „interes prywatny”, „interes indywidualny” oraz „interes publiczny”.

2. Interes prywatny a interes indywidualny

W doktrynie prawa i orzecznictwie zaobserwować można różne podejścia do relacji pomiędzy pojęciami „interes prywatny” i „interes indywidualny”.

Po pierwsze, analiza kontekstów, w jakich używane są pojęcia „interes prywatny” oraz „interes indywidualny” prowadzi do wniosku, że relatywnie często kategoria interesu prywatnego jest traktowana jako kategoria przeciwstawna (choć niekoniecznie przeciwna) wobec interesu publicznego⁴¹. Skutkiem zaś

⁴⁰ Zob. m.in.: M. Wyrzykowski, *Pojęcie interesu społecznego w prawie administracyjnym*, Warszawa 1986, s. 187–189; J. Jończyk, *Służby publiczne*, Wrocław 1982, s. 5; A. Puczek, *Interes prywatny w prawie administracyjnym* (niepublikowana rozprawa doktorska napisana w Katedrze Prawa Administracyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego pod kierunkiem prof. dra hab. Jana Zimmermanna), Kraków 2015, s. 54 i n.; J. Zimmermann, *Aksjomaty prawa administracyjnego*, Warszawa 2013, s. 225.

⁴¹ Zob. m.in.: L. Kieres, w: R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *Publiczne prawo gospodarcze. System Prawa Administracyjnego*. Tom 8B, Warszawa 2013, s. 808; Z. Zawadzka, *Wolność prasy a ochrona prywatności osób wykonujących działalność publiczną. Problem rozstrzygnięcia konfliktu zasad*, Warszawa 2013, s. 324; M.A. Ziniewicz, *Administracyjnoprawne aspekty opłat adiacenckich*, Warszawa 2012, rozdział 4, pkt 3.1; J. Lemańska, *Uzasadnione oczekiwania w perspektywie prawa krajowego i regulacji europejskich*, Warszawa 2016, s. 213; J. Pierzchała,

tego staje się uznawanie interesu prywatnego za synonim interesu indywidualnego⁴². Takie podejście wynika z przyjmowania kryterium podmiotowego⁴³. Koncepcja ta nie jest szerzej omawiana przez jej przedstawicieli, ale można ją zaobserwować zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie sądowym⁴⁴.

Według drugiego podejścia, przedstawianego przez *W. Jakimowicza*, pojęcia „interes prywatny” oraz „interes indywidualny” nie są synonimami⁴⁵. Jednocześnie jednak autor zastrzega, że łączenie tych kategorii niekiedy może być uzasadnione perspektywą badacza i przedmiotem analizy⁴⁶. Odwołując się do kategorii interesu zdefiniowanej przez *J. Langa*⁴⁷, *W. Jakimowicz* określa „interes indywidualny jako relację pomiędzy jakimś stanem obiektywnym a oceną tego stanu z punktu widzenia korzyści, jaką on przynosi lub może przynieść jednostce”⁴⁸. Natomiast pojęcie „interes ogółu” rozumie „jako relację między jakimś stanem obiektywnym a oceną tego stanu z punktu widzenia korzyści, jaką on przynosi lub może przynieść ogółowi”⁴⁹. Analizując kategorię interesu indywidualnego, autor ten wskazuje, że w prawie administracyjnym w ra-

Interes publiczny a interes indywidualny przedsiębiorcy w świetle ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na tle orzecznictwa sądów administracyjnych, w: *A. Kisiielewicz, J.P. Tarno* (red.), *Sądowa kontrola administracji w sprawach gospodarczych*, Warszawa 2013, s. 335; *J. Pokrzywniak*, *Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej, gazowej lub ciepłowniczej oraz obowiązek jej zawarcia. Zagadnienia cywilnoprawne*, Warszawa 2013, rozdział 5, pkt 5.3.1.; *E. Galewska*, *Obowiązek zawarcia umowy o połączeniu sieci telekomunikacyjnych*, Warszawa 2015, s. 21 i n.; *W. Federczyk*, *Mediacja w postępowaniu administracyjnym i sądowoadministracyjnym*, Warszawa 2013, s. 76; *M. Bernatt, A. Jurkowska-Gomułka, T. Skoczny*, w: *M. Kępiński* (red.), *System Prawa Prywatnego*, t. 15. *Prawo konkurencji*, Warszawa 2014, s. 731; *D. Miąsik, T. Skoczny*, w: *Skoczny, UOKiK. Komentarz*, 2014, s. 37.

⁴² *W. Jakimowicz*, *Wolność zabudowy w prawie administracyjnym*, Warszawa 2012, część trzecia, pkt 5.3.

⁴³ Tak również: *A. Puczek*, *Interes prywatny*, s. 57.

⁴⁴ Por. wyr. NSA z 20.3.2007 r., II GSK 345/06, Legalis; wyr. WSA w Łodzi z 7.11.2014 r., III SA/Ld 786/14, Legalis. W uzasadnieniach tych wyr. pojęcie interesu prywatnego i interesu indywidualnego stosowane są zamiennie.

⁴⁵ *W. Jakimowicz*, *Wolność zabudowy*, część trzecia, pkt 5.3.

⁴⁶ W tym zakresie *W. Jakimowicz* nawiązuje bezpośrednio to *P.J. Suwaj* oraz przedstawionej przez nią koncepcji utożsamiającej interes indywidualny z interesem prywatnym (*P.J. Suwaj*, *Konflikt interesów w administracji publicznej*, Warszawa 2009, rozdział I pkt 2.2.). Zob. *W. Jakimowicz*, *Wolność zabudowy*, część trzecia, pkt 5.3.

⁴⁷ *J. Lang* charakteryzował kategorię interesu jako relację pomiędzy jakimś stanem obiektywnym, aktualnym lub przyszłym a jego oceną z punktu widzenia korzyści, które on przynosi lub może przynieść jakiejś jednostce lub grupie społecznej (*J. Lang*, *Struktura prawna skargi*, s. 98–100).

⁴⁸ *W. Jakimowicz*, *Wolność zabudowy*, część trzecia, pkt 2.

⁴⁹ *Ibidem*, pkt 2.